

طراحی فضای شهری دوستدار معلول

شهر مورد ذوبه در دل منطقه تفریحی و گردشگری شورابیل

مؤلف:

مهندس فاطمه صبوری گرده

انتشارات شهرسازی

۱۴۰۳

عنوان و نام پدیدآور	: طراحی فضای شهری دوستدار معلول شهر مورد نمونه: اردبیل منطقه تفریحی و گردشگری شوراییل / مولف فاطمه صبوری گرده
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات شهرسازی، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهري	: ۱۷۳ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۸۰۵۸-۱۴-۶
اطلاعات رکورد	: نیا
کتابشناسی	
یادداشت	: کتابنامه
موضوع	: فضاهای عمومی و معلولان — ایران — نمونه‌پژوهی
موضوع	: ملمان فضاهای باز — طرح و ساختمان
موضوع	: معماری و معلولان — ایران — نمونه‌پژوهی
سرشناسه	: صبوری گرده، فاطمه، ۱۳۷۲
رده بندی کنکره	: NA۲۵۴۵
رده بندی دیجیتال	: ۷۲۰/۴۲۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۸۳۲۲۴۴

صرایح فضای شهری دوستدار معلول

شهر مورد نمره: اردبیل منطقه تفریحی و گردشگری شوراییل

مولف: فاطمه صبوری گرده

ناشر: انتشارات شهرسازی

چاپ: اول - ۱۴۰۳

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۸۰۵۸-۱۴-۶

این اثر، مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۴۴۸ است، هر کسی تمام یا بخشی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر یا بخشی یا عرضه نماید مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

اصفهان شهرسازی

نشانی دفتر مرکزی: تهران، خیابان کارگر جنوبی، کوچه فردوسی، پلاک ۱۷، تلفن: ۰۵۵۴۶۳۶۷
باشگاه اطلاع رسانی و فروشگاه اینترنتی: [www.Shahrsaziiran.com](http://Shahrsaziiran.com)، پست الکترونیکی: Shahrsaziiran@gmail.com

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۵	پیشگفتار
۱۷	مقدمه
۱۹	فصل اول
۱۹	کلیات
۲۱	فضاهای شهری
۲۱	ویرگی های فضاهای شهری مطابق
۲۲	مولفه های سازنده کیفیت فضای شهری
۲۳	فضای عمومی
۲۴	ماهیت و کارکردهای فضاهای عمومی شهری
۲۶	هدف از طراحی میلان شهری در فضاهای عمومی
۲۶	پارک ها و فضای سبز شهری
۲۷	معلولیت
۲۷	طبقه بندی معلولین با نگاه ارتقای دسترسی
۲۷	► افرادی که مشکلات حرکتی دارند:
۲۷	► افرادی که مشکلات بینایی دارند:
۲۷	► اشخاصی که مشکلات شنوایی یا گفتاری دارند:
۲۸	روانشناسی معلولین
۲۸	الف) سلامت روان و شخص دارای معلولیت
۲۹	ب) آنچه به داشتن سلامت روان کمک خواهد کرد:
۳۱	فصل دوم
۳۱	مسایل مربوط به معلولین در فضاهای شهری
۳۳	فضاهای شهری و معلولیت
۳۳	معلولین و دسترسی به فضاهای عبوری

مبلمان های شهری و معلولان	۳۴
مدیریت شهری و مناسب سازی محیط شهر برای معلولین	۳۵
طراحی محیط مناسب برای معلولین جسمی	۳۶
فصل سوم	۳۹
تجارب جهانی و داخلی در ارتباط با فضاهای شهری دوستدار معلول	۳۹
تجربه‌ها، ضوابط و اقدامات کشورهای خارجی در ارتباط با شهرهای دارای طرح دوستدار معلول	۴۱
﴿ کشور زاپن	۴۱
﴿ طراحی ایجاد شهر ایمن و قابل دسترس	۴۱
﴿ معیارهایی برای تسانیت حمل و نقل و مراکز عمومی:	۴۲
(۱) خدمات ایجاد حمل و نقل ایمن و قابل دسترس	۴۲
(۲) ایجاد جاده‌های ایمن و قابل دسترس	۴۲
(۳) ایجاد پارکهای ایمن و قابل دسترس	۴۳
(۴) ایجاد بناءهای ایمن و قابل دسترس	۴۳
﴿ مهم‌ترین اقدامات دولت زاپن برای بهبود زندگی معلولان	۴۴
﴿ کشور آلمان	۴۵
﴿ ضوابط و قوانین موجود برای معلولان	۴۵
﴿ تجربه آلمان در زمینه‌های مختلف حمل و نقل عمومی جهت معلولین:	۴۵
الف) در زمینه حمل و نقل هوایی:	۴۵
ب) در زمینه راه آهن:	۴۶
ج) در زمینه اتوبوس:	۴۶
د) در زمینه تاکسی و اتوبوس‌های تلفنی:	۴۶
﴿ کتابهای راهنمای معلولین:	۴۷
الف) کتاب راهنمای شهری:	۴۷
ب) کتاب راهنمای سفر:	۴۷
ج) کتاب راهنمای مسیر:	۴۸
﴿ در زمینه آموزشی:	۴۸

تجربه‌ها، ضوابط و اقدامات کشور ایران در ارتباط با شهرهای دارای طرح دوستدار معلول	۴۸
► تهران	۴۸
► شهر تبریز	۴۹
فصل چهارم	۵۱
اصول و ضوابط و استانداردهای فضاهای شهری برای معلولین	۵۱
اصول و ضوابط و استانداردها برای معلولین	۵۲
► ضوابط و معیارهای طراحی برنامه‌ریزی و مناسب سازی فضاهای شهری برای معلولین	۵۳
► معابر و گذرگاه‌های شهری	۵۳
○ پل‌های ارتباطی بین دو رود و سواررو	۵۳
○ پل‌های روگذر و زیرگذر	۵۴
○ توفيقگاه	۵۴
○ رمپ یا سطوح شیب دار در معابر	۵۴
○ سطوح شیدار در اماکن عمومی:	۵۵
○ میله‌های دستگرد:	۵۵
► مراکز تفریحی و رفاهی	۵۶
❖ پارک‌ها:	۵۶
- ضوابط و معیارهای انتخاب محل احداث پارک:	۵۶
- ضوابط ورودی و محوطه داخلی پارک‌ها:	۵۷
الف- عرض گذرگاه‌ها:	۵۷
ب - ضوابط شیب گذرگاه‌ها در پارک‌ها:	۵۸
ج- ضوابط و معیارهای جنس کنپوش	۵۸
- ضوابط و معیارهای استراحتگاه‌های داخلی:	۵۹
- ضوابط و معیارهای سرویس بهداشتی:	۵۹
- دفترچه راهنمای مرکز تفریحی یا پارک:	۶۰
❖ هتل‌ها و مهمانسراهای:	۶۰
❖ رستوران‌ها:	۶۱

► مراکز مذهبی (مسجد)	۶۲
► تجهیزات شهری	۶۲
۱-پارکینگ	۶۲
۲-ایستگاهها	۶۳
۳-تلفن عمومی و صندوق پست	۶۳
۴-آبریزگاه	۶۴
۵-سرویس‌های بهداشتی	۶۴
۶-آبخواری و آبرسان	۶۴
۷-نیمکت و میز	۶۵
۸-تابلو راهنمایی	۶۵
فصل پنجم	۶۷
بررسی نمونه موردی شهر اردبیل و مدلۀ نفر، گردشگری شورابیل مناسب با شهر دوستدار معلولین	۶۷
معرفی شهر اردبیل: موقعیت جغرافیایی شهر اردبیل	۶۹
ویژگی‌های جوی و اقلیمی	۷۰
اقلیم اردبیل	۷۱
► وضعیت آب و هوا	۷۱
► درجه حرارت	۷۱
► بارندگی منحلقه	۷۲
► زاویه تابش آفتاب	۷۲
► ساعات آفتابی	۷۲
► روزهای یخنیان	۷۲
وضعیت توبوگرافی شهر اردبیل	۷۳
زمین شناسی	۷۳
جمعیت	۷۵
► رشد جمعیت شهر اردبیل:	۷۶
اقتصاد	۷۷

۷۷	پوشش گیاهی و جنگل ها
۷۷	بررسی طرح ها و برنامه های فرادست شهر اردبیل
۷۷	► برنامه پنج ساله شهرداری اردبیل
۷۸	► طرح تدوین چشم انداز و جهت گیری استراتژیک شهر اردبیل در افق ۱۴۰۴
۷۹	► طرح تفصیلی شهر اردبیل
۷۹	معرفی حوزه بالافصل
۷۹	تجهیزات و مبلمان مناسب برای معلولین در فضاهای عمومی سطح شهر
۸۰	► ایستگاه های اتوبوس و اتوبوس
۸۰	► کفپوش
۸۱	► نیمکت ها
۸۲	► خط کشی عابر پیاده و چراغ راهنمای
۸۲	► کیوسک های بلیط فروشی
۸۳	► سطل های زباله
۸۴	► خودپردازهای الکترونیکی
۸۴	► آبخوری ها
۸۵	► تابلوهای راهنمای
۸۵	► رمپ های پلکان ساختمان های عمومی
۸۶	► تیرکها و نرده ها
۸۷	► پل های عابر پیاده
۸۸	► سرویس های بهداشتی در سطح اردبیل
۸۸	► پارکینگ ویژه معلولین
۸۹	► پل های عبور از سوار مرد به پیاده رو
۸۹	► صندوق صدقات
۹۰	حوزه مداخله
۹۰	معرفی محدوده مورد مطالعه
۹۱	عناصر تشکیل دهنده منطقه تفریحی شورابیل

شناخت وضع موجود محدوده مورد مطالعه	۹۲
➤ بعد کاربری محدوده	۹۲
○ کاربری تجاری: مجتمع بزرگ تجاری شورا استر	۹۲
○ کاربری خدماتی	۹۳
○ کاربری اداری	۹۶
○ کاربری مذهبی:	۹۷
○ کاربری آموزشی:	۹۷
➤ بعد کالبدی محدوده	۹۷
➤ بعد زیست محیطی:	۱۰۸
تجزیه و تحلیل یافته های حاصل از تحقیق به کمک روش SWOT	۱۰۹
ارزیابی روش SWOT و ارائه راهبردها	۱۲۰
ارائه آلت ناتیو های پیشنهادی و انتخاب آنها	۱۳۲
➤ آلت ناتیو شماره ۱	۱۳۲
➤ شاخص های آلت ناتیو اول	۱۳۲
➤ آلت ناتیو شماره ۲	۱۳۵
➤ شاخص های آلت ناتیو دوم	۱۳۵
انتخاب آلت ناتیو بهینه	۱۳۹
آلت ناتیو بهینه	۱۴۰
فصل ششم	۱۴۳
طراحی منطقه تفریحی و گردشگری شورا بیل دوستدار معلول	۱۴۳
مقدمه	۱۴۵
لایه بندی منطقه تفریحی و گردشگری شورا بیل	۱۴۵
➤ لایه پوشش گیاهی	۱۴۵
➤ لایه بندی میلان	۱۴۷
➤ لایه بندی کفپوش	۱۴۸
➤ لایه بندی وسایل تفریحی (وسایل بازی و ورزشی):	۱۵۰

► لایه بندی کالبد محدوده:.....	۱۵۲
► لایه بندی اینمنی:.....	۱۵۲
► لایه بندی همپوشانی شده از تملیم لایه ها:.....	۱۵۲
سکانس بندی منطقه تفریحی و گردشگری شورابیل	۱۵۳
► طراحی سه بعدی جزئیات محدوده (سکانس اول)	۱۵۴
► طراحی سه بعدی جزئیات محدوده (سکانس دوم)	۱۵۷
► طراحی سه بعدی جزئیات محدوده (سکانس سوم)	۱۵۹
► طراحی سه بعدی جزئیات محدوده (سکانس چهارم)	۱۶۱
► سه بعدی جزئیات محدوده (سکانس پنجم)	۱۶۴
نتیجه گیری	۱۶۶
ارائه پیشنهادات	۱۶۶
منابع و مأخذ	۱۶۹

فهرست جداول ها

عنوان	
صفحه	
جدول ۱-۴: حداقل تعداد فضای پارک قابل دسترسی برای افراد معلول در پارکینگهای عمومی	۶۲
جدول ۱-۵: اطلاعات مربوط به آخرین تقسیمات کشوری شهرستان اردبیل در سال ۱۴۰۱	۶۹
جدول ۲-۵: دیدگاههای مرتبط با پژوهش در برنامه ۵ ساله شهرداری اردبیل	۷۸
جدول ۳-۵: دیدگاههای مرتبط با پژوهش در طرح تدوین چشم انداز و جهت‌گیری استراتژیک اردبیل در آفق ۱۴۰۴	۷۸
جدول ۴-۵: دیدگاههای مرتبط با پژوهش در طرح تفصیلی شهر اردبیل	۷۹
جدول ۵-۵: تحلیل کاربری تجاری محدوده به کمک روش SWOT	۱۰۹
جدول ۵-۶: تحلیل کاربری خدماتی محدوده به کمک روش SWOT	۱۱۰
جدول ۷-۵: تحلیل کاربری اداری محدوده به کمک روش SWOT	۱۱۱
جدول ۸-۵: تحلیل کاربری مذهبی محدوده به کمک روش SWOT	۱۱۲

جدول ۹-۵: تحلیل کاربری آموزشی محدوده به کمک روش SWOT ۱۱۲
جدول ۱۰-۵: تحلیل بعد کالبدی محدوده (مبلمان شهری) به کمک روش SWOT ۱۱۳
جدول ۱۱-۵: تحلیل بعد کالبدی محدوده (ایمنی) به کمک روش SWOT ۱۱۹
جدول ۱۲-۵: تحلیل بعد زیست محیطی محدوده به کمک روش SWOT ۱۲۰
جدول ۱۳-۵: جدول راهبردها و سیاست های بعد کاربری (کاربری تجاری) ۱۲۰
جدول ۱۴-۵: جدول راهبردها و سیاست های بعد کاربری (کاربری خدماتی) ۱۲۱
جدول ۱۵-۵: جدول راهبردها و سیاست های بعد کاربری (کاربری خدماتی) ۱۲۲
جدول ۱۶-۵: جدول راهبردها و سیاست های بعد کاربری (کاربری اداری) ۱۲۲
جدول ۱۷-۵: جدول راهبردها و سیاست های بعد کاربری (کاربری مذهبی) ۱۲۳
جدول ۱۸-۵: جدول راهبردها و سیاست های بعد کاربری (کاربری آموزشی) ۱۲۳
جدول ۱۹-۵: جدول راهبردها و سیاست های بعد کالبدی (مبلمان شهری) ۱۲۴
جدول ۲۰-۵: جدول راهبردها و سیاست های بعد کالبدی (مبلمان شهری) ۱۲۵
جدول ۲۱-۵: جدول راهبردها و سیاست های بعد کالبدی (مبلمان شهری) ۱۲۶
جدول ۲۲-۵: جدول راهبردها و سیاست های بعد کالبدی (مبلمان شهری) ۱۲۷
جدول ۲۳-۵: جدول راهبردها و سیاست های بعد کالبدی (مبلمان شهری) ۱۲۸
جدول ۲۴-۵: جدول راهبردها و سیاست های بعد کالبدی (مبلمان شهری) ۱۲۹
جدول ۲۵-۵: جدول راهبردها و سیاست های بعد کالبدی (مبلمان شهری) ۱۳۰
جدول ۲۶-۵: جدول راهبردها و سیاست های بعد کالبدی (ایمنی) ۱۳۱
جدول ۲۷-۵: جدول راهبردها و سیاست های بعد زیست محیطی (پوشش گیاهی) ۱۳۱
جدول ۶-۱: نوع گونه های درختی در اردبیل (ماخذ: اینترنت) ۱۴۶

فهرست شکل‌ها و تصاویر

عنوان	صفحه
تصویر ۱-۱: مدل مکان پایدار (مأخذ: نگارنده).....	۲۲
تصویر ۵-۱: موقعیت جغرافیایی شهر اردبیل، مأخذ: نگارنده.....	۷۰
تصویر ۵-۲: اتوبوس و ایستگاه اتوبوس اردبیل (منبع: نگارنده)	۸۰
تصویر ۵-۳: کفپوش اردبیل (منبع: نگارنده)	۸۰
تصویر ۵-۴: نیمکت اردبیل (منبع: نگارنده)	۸۱
تصویر ۵-۵: خط کشی عابر پیاده چراغ راهنمای واقع در چهارراه امام اردبیل (منبع: نگارنده).....	۸۲
تصویر ۵-۶: کیوسک بلیط فروشی اردیل (منبع: نگارنده).....	۸۲
تصویر ۵-۷: سطل‌های زباله اردبیل (منبع: نگارنده).....	۸۳
تصویر ۵-۸: خودپرداز الکترونیکی اردبیل (منبع: نگارنده).....	۸۴
تصویر ۵-۹: آبخواری اردبیل (منبع: نگارنده)	۸۴
تصویر ۵-۱۰: رمپ پلکان ساختمان‌های عمومی (منبع: نگارنده)	۸۶
تصویر ۵-۱۱: تیرک‌ها در اردبیل (منبع: نگارنده)	۸۶
تصویر ۵-۱۲: پل‌های عابر پیاده اردبیل (منبع: نگارنده).....	۸۷
تصویر ۵-۱۳: پارکینگ ویژه معلولین اردبیل (منبع: نگارنده).....	۸۸
تصویر ۵-۱۴: پل‌های عبور از سواره‌رو به پیاده‌رو در اردبیل (منبع: نگارنده)	۸۹
تصویر ۵-۱۵: صندوق صدقه اردبیل (منبع: نگارنده).....	۸۹
تصویر ۵-۱۶: نمایی از منطقه تفریحی سورابیل (منبع: کانال اردبیل آر).....	۹۱
تصویر ۶-۱: درخت داغداغان و تصویر ۶-۲: درخت زبان گنجشک (مأخذ: نگارنده)	۱۴۶
تصویر ۶-۳: گل بابونه در اردبیل (مأخذ: نگارنده)	۱۴۷
تصویر ۶-۴: مبلمان مناسب برای فضاهای عمومی (مأخذ: اینترنت).....	۱۴۸
تصویر ۶-۵: نمونه کفپوش (مأخذ: نگارنده)	۱۴۹
تصویر ۶-۶: نمونه کفپوش (مأخذ: نگارنده)	۱۵۰
تصویر ۶-۷: نمونه کفپوش (مأخذ: نگارنده)	۱۵۰

۱۵۱	تصویر ۶-۸: نمونه وسایل بازی (ماخذ: نگارنده)
۱۵۱	تصویر ۶-۹: نمونه وسایل ورزشی (ماخذ: نگارنده)

فهرست نمودارها

عنوان	
صفحه	
نمودار ۱-۱: روند افزایش جمعیت شهر اردبیل طی سال‌های ۱۳۹۵-۱۳۲۵	۷۶

فهرست نقشه‌ها

عنوان	
صفحه	
نقشه ۱-۱: نقشه زمین‌شناسی استان اردبیل (منبع: امیری)	۷۵
نقشه ۲-۱: نقشه هوایی شورابیل (منبع: گوگل ارث)	۹۰
نقشه ۳-۱: نقشه طرح جامل شورابیل	۹۱

پیشگفتار

رشد و گسترش شهرها و تغییرات به وجود آمده در طرح‌ها و مناظر شهری، هماهنگی لازم را با افزایش جمعیت و سیر صعودی سن افراد و معلولیت را نداشته است. از ارائه و اجرای بسیاری از طرح‌ها، به خوبی می‌توان دریافت که در آن‌ها به نیازهای بسیاری از قشرهای جامعه، از جمله ناتوانان و معلولان. توجه در خوری نمی‌شود. بنابراین همواره قشرهای از مردم هستند که با مشکلات زیاد، از جمله مناسب سازی محیط و نبود منظر مناسب شهری رو به رو بوده و جایگاه مناسبی برای حضور نمی‌یابند. معلولان از جمله قشرهایی هستند که با مشکلات فراوانی در شهر مواجه‌اند. آنان با وجود تمایل به شرکت در تعاملات اجتماعی و استفاده از فضاهای عمومی از فضای شهری مناسبی که امکان زندگی مستقل را برای آنان فراهم سازد، برخوردار نیستند. به بیان دیگر، معلولان دست دارند با انجام دادن مسئولیت‌ها و ایجاد روابط اجتماعی با همسایگان ثابت کنند که از توانایی‌هایی برخوردار هستند. اما آیا فضاهای عمومی در شهرهای ما، نیازهای معلولین را برآورده و تسهیلات مناسب را برای این فشار از جامعه تأمین می‌کند؟ به یقین عوامل متعددی تغییر کاربری اراضی، بافت شهری، دسترسی پذیری، حضور، نیازی تجهیزات و مبلمان شهری در طراحی شهر تأثیرگذار هستند. این کتاب عوامل و نارسانی و کمبودهای نیازهای معلولین برای ایجاد تعامل اجتماعی و حضور پذیری در فضاهای عمومی (نمونه موردی شهر اردبیل مططقه تفریحی و گردشگری سورابیل) را بررسی می‌کند و در پایان با توجه به ضوابط و استانداردها به طراحی نیازها و مکان‌هایی با تجهیزات و امکانات مناسب با نیاز معلولین با استفاده از نرم افزارهای طراحی مانند اتوکد و ایندیکاتور، چاپ... می‌پردازد.

مقدمه

شهر یک اثر هنری بزرگ است که آفرینندگانی به وسعت خود و به تعداد جمعیتش دارد. هدف غایی یک شهر ایجاد محیطی خلاق و پرورنده، برای مردمی است که در آن زندگی می کنند. چنین محیطی با گوناگونی بسیار، آزادی انتخاب به افراد می دهد و زمینه‌ی خلاقیت آنان را فراهم می آورد.

ناتوانان جسمی، معلولان و جانبازان، بخشی از افراد جامعه‌اند که همچون سایرین، نیازمند دسترسی و استفاده از امکانات و خدمات عمومی هستند(تقویی و همکاران، ۱۳۸۹: ۴۸). کمبودها، نواقص و موانع معماری موجود در محیط زیست و اجتماع، محدودیت‌های بیشتری را در اجرای امور زندگی فردی و اجتماعی این قشر از جامعه ایجاد می نماید(صرفی و همکاران، ۱۳۸۵: ۲). در کشور ما با وجود اینکه در صد قابل توجهی از جمیعت جامعه را افراد معلول تشکیل می دهند اما مسئله توان بخشی معلولان که مناسب سازی محیط شهری نیز جزئی از آن محوب می شود چندان مورد توجه قرار نگرفته است و افراد مبتلا به ناتوانی جسمی از لحاظ دستیابی به حقوق سیاسی و اجتماعی خود در مقایسه با سایر افراد وضعیت نامناسبی دارند(مرادی و همکاران، ۱۳۸۶: ۸۴). مراکز خدمات معلولین درون شهر و ساختمان‌های عمومی و فضاهای شهری، هیچ یک وجود معلولان را جدی نگرفته‌اند و این مکان‌ها تا حد زیادی مناسب حال معلولان نیست(تقویی و مرادی، ۱۳۸۵: ۱). با توجه به اینکه بخشی از وجود انسان بر سر راه معلولان، ناشی از نادیده گرفتن نیازهای آن‌ها در طراحی گذشته بوده است(میر حیدری، ۱۳۸۵: ۱) ... راندار نمودن فضاهای شهری با شرایط این افراد که در عین حال به معنی رعایت شرایط دیگر گروه‌های جماعت اعم: کودکان، سالمندان و بیماران هست ضروری می نماید. بنابراین از طریق مناسب‌سازی محیط شهری، کلیه انسان‌جامعه به ویژه معلولان و افراد ناتوان امکان دسترسی به محیط و فضاهای شهری و فعالیت در عرصه‌های مختلف زندگی را که حق طبیعی و شرط لازم برای زندگی اجتماعی انسان‌ها است، خواهد داشت(احمدیه، ۱۳۸۴: ۱۷۷).